

Boekbespreking

B. J. Wolters, *Creatief denken*, Wolters-Noordhoff B.V., Groningen, 1977, 111 pg., f 14,50, ISBN 90 01 669271.

In de serie 'Onderwijzen nu en morgen' is als vijfde deel een boekje over creatief denken verschenen. Over creativiteit valt op heel verschillende manier te schrijven, variërend van de amusant-venijnige stijl waarbij de vaagheid en het heilig-huisje karakter van het begrip worden ontleend, tot de ietwat geëxalteerde toon van de genezer/heilbringer. Tussen deze uitersten kiest B. J. Wolters hier het naar mijn smaak nuttigste alternatief: een doorgaans nuchtere, informatieve stijl, die verlevendigd wordt door veel voorbeelden, anecdotes en puzzles te introduceren.

Wat de inhoud betreft, wordt in het boekje begonnen met de problemen rond de definiëring van creativiteit en rond de afgrenzing van wetenschappelijke en artistieke creativiteit. Vervolgens wordt uitgebreid ingegaan op het creatieve proces, waarbij ruim gebruik wordt gemaakt van (auto)biografische gegevens van personen als Poincaré, Kékulé, Fleming en Pasteur. Flexibiliteit en het vermogen tot herstructurering worden hier bijzonder benadrukt. Na de beschrijving van het creatieve proces wordt ingegaan op het denken, waarbij oplossingsstrategieën de nodige aandacht krijgen. Convergent en divergent denken worden onderscheiden, en tevens in hun onderlinge relatie beschreven. Hierbij aansluitend wordt de relatie tussen creativiteit en intelligentie belicht. Wolters kiest ervoor de mate van creativiteit te zien als afhankelijk van de mate van 'volkomenheid' van het denkproces. In het volkomen denkproces zijn convergent en divergent denken comple-

mentair; zelf een probleem vinden, herstructurering en flexibiliteit zijn mede bepalend. Een standpunt, dat Wolters ertoe brengt een denkproces, dat in hoge mate gekenmerkt wordt door kennen en convergent denken te schetsen als een onvolkomen, deficiënt denkproces. Ook eenzijdig divergent denken wordt trouwens als onvolkomen gezien. De consequenties voor het onderwijs worden tenslotte met een zekere gereserveerdheid besproken. Gesteld wordt, dat het niet zonder meer zinvol is, creativiteit vanzelfsprekend, te allen tijde, te moeten bevorderen. De nodige suggesties voor het stimuleren van creatief denken ontbreken echter niet.

In het boekje nemen opdrachten voor de leraar en de leerling een ruime plaats in. Degenen die echt met deze opdrachten zouden willen werken, moeten echter zelf nogal wat uitzoeken. Oplossingen zijn soms wel, soms niet gegeven, het klasse niveau is niet vermeld, in een enkel geval is de opdracht zelf te ruim geformuleerd. Kortom, de lezer die zich aan het volkomen denkproces wil wagen, heeft hier in allerlei opzichten de kans met een eigen creatieve inbreng te komen. En de lezer, die het bij het onvolkomen (denk?)proces van het eenvoudigweg kennis vergaaren wil laten, treft in dit boekje een prettig leesbaar en informatief overzicht van de belangrijkste wetenswaardigheden en standpunten op het gebied van het creatief denken.

A. Th. van Meel-Jansen

Mededelingen

Inhoud andere tijdschriften

Tijdschrift voor Orthopedagogiek
17e jaargang, nr. 9, september 1978

Redactioneel

Learning disabilities: Perceptual or other? door W. M. Cruickshank

Problems of Generalization and Replication: The Need for Marker Variables in Learning Disability Research, door B. K. Keogh

Vestibular Diagnoses and Learning Disabilities, door J. B. de Quirós

Strategy Deficits in the International Processing of Learning Disabled Children, door D. P. Hallahan en R. D. Kneedler

Preventie in de geestelijke jeugdgezondheidszorg – ook een taak voor pedagogen, door P. Kousemaker

Berichten

Boekbesprekingen

Weetwinkel

Najaarsstudiedagen

Studiedag in de RAI te Amsterdam op 25 november 1978

Ontvangen boeken

Bevelander C. Th., e.a., *Onderwijsfacetten*, Wolters-Noordhoff bv., Groningen, 1978, f 24,-

Van Essenberg A. Hazekamp J., Van Zuilen D. (red.), *Sociale pedagogiek*, Boom, Meppel, 1978, f 35,-

Geerligs C. T., *Zicht op het Nederlandse schoolwezen*, Uitgeverij Ten Brink, Meppel, 1978, f 21,-

Haas G. C. de, *Beknopte jeugdkunde. Sociaal-culturele ontwikkelingspsychologische en sociaal-psychologische aspecten van de jeugd*, Samsom, Alphen aan de Rijn, 1978, f 21,50

Raaphorst E., *De exemplarische methode in de praktijk*, Socialistische Uitgeverij, Amsterdam, 1978

Ontvangen rapporten

Hopman E., *Innovatieproject Amsterdam, Doorstroming nader bekeken – een exploratief onderzoek*, R.I.T.P., Amsterdam

Levelt-Divendal V., *Innovatieproject Amsterdam, Opvattingen van ouders over veranderingen*, R.I.T.P., Amsterdam

Bij het **Haags Centrum voor Onderwijsbegeleiding** kan worden geplaatst

onderwijskundige (m/v)

Tot de taken van het Haags Centrum voor Onderwijsbegeleiding behoort het bevorderen van de aansluiting van het voortgezet onderwijs op het lager onderwijs, in het bijzonder in de brugklasperiode. Hiervoor is een begeleidingsteam samengesteld, bestaande uit twee maatschappelijk werkers, een sociaal pedagoog en een onderwijskundige. Van dit team is de functie van onderwijskundige vacant. Deze zal activiteiten van groepen docenten ondersteunen, die zijn gericht op het verbeteren van werkwijzen. In het bijzonder zal ondersteuning verleend moeten worden bij didactische werkvormen, die aansluiting vinden bij de vernieuwingen, die in het lager onderwijs in dit opzicht tot stand komen. Daarnaast zal de functionaris gegevens van leerlingen die tijdens de lagere schoolcarrière zijn verzameld, ten nutte maken voor de opvang van leerlingen in het voortgezet onderwijs.

Vereisten voor de functie:

- onderwijskundige opleiding op academisch (c.q. M.O.-B) niveau
- ondervinding
- vaardigheid in het leiden en ondersteunen van groepen

- bereidheid in teamverband te werken.

Salarisgrenzen:

Afhankelijk van leeftijd en ervaring kan een salaris worden geboden tot maximaal f 5909,- bruto per maand.

Alle voor het personeel van de gemeente 's-Gravenhage geldende rechtspositieregelingen zijn van toepassing. Van gegadigden wordt bereidheid tot medewerking aan een psychologisch onderzoek verwacht. Het resultaat hiervan wordt - zo mogelijk direct na afloop - met de sollicitant besproken. Indien de kandidaat besluit zich terug te trekken wordt geen rapport uitgebracht.

Sollicitaties, met beschrijving van levensloop en opgave van referenties, binnen 14 dagen onder nr. H.C.O.-69 te richten aan de Directeur van het Haags Centrum voor Onderwijsbegeleiding, Willemstraat 40A, 's-Gravenhage.

Informatie over de functie kan worden verkregen bij de heer H.P. van der Kraan, tel. 070-645810, tst. 134.

HAAGS CENTRUM VOOR ONDERWIJSBEGELEIDING